

Womhaj Bóh!

Czytło 43.
27. otf.

Łétnik 11.
1901.

Szerebke njedzelike łopjenka.

Wdawaju ło kóždy sobotu w Szmoleszej knihičiziszečetni w Budyšinje a łu tam dostacź sa štwórtlétnu pšchedpłatn 40 np.

21. njedzela po światej Trojizy.

Efeł. 6, 1—3.

„Wy dźeći budźeće poslušne swojimaj staršchimaj w tym Knjesu; pšchetož to je šdobne. Čzešč swojeho nana a maczer: to je přenja kašn, kotraž šlubjenje ma, jo ło czi derje pónđze a ty dolho žiwy budźeš na semi.“

Mjes wšchěmi pšchišluchnosćemi napšcheczo šobu-čłowjekam tešame, kotrež maja dźeći napšcheczo swojimaj staršchimaj, na přenim měšnje steja. Staršchej wšchak stej kóždemu najbližšchej a jaštupserjej Wozej. Žako tajkimaj jimaj čzešč šluscha, pšchetož Bóh je naš pšches njeju wot dźečzatstwa a mlodošće šem wotezahuncź dał. Echtož staršcheju čzešč, jeju wyšoko waži, jeju šlowam wěr, dzerži, šchtož prajtaj a čžinitaj, a ło šwólniwje jeju poštajenjam a šhoštajam podežšnje. Štaj wonaj naš najpředy lubowaloj a wot mlodošće se wšchej šwěrnosću hladałoj, štaj naš w štrowych a šhornych dnjach š najwjetšchej woporniwosću hajiloj, ša naš ło modliłoj a nam kóždužkuliz lubosć a dobrotu wopokałaloj, dha mamy pšchišluchnosć, jeju šašo lubowacź. To jeno malym dźečcom njeplaczi, wotrošćeni maju tu šamu pšchišluchnosć. Čzešč a lubosć š jich strony staršcheju bóle šwjěšeli hač šchto druhe. Ma-li lubosć prawe wšchnje, šo wona w poslušnosći šjewi. Poslušnosć njech je šwólniwa a štajna, a njech ma w tym Knjesu šwoju móž a šwoje wobmješowanje. To, šchtož je hač dotal prajene,

tež w nastupanju pšchirodneju staršcheju, wučerjow, dušhe-paštyrjow a wšchěch placzi, kotřiž šu nam w Wožim mjenje přjodštajeni. A dyrbye-li šynojo abo džowki žyle šami štač a tola hišche wotežehujenja trjebacź, maju se wšchej šwěrnosću ło jemrjetaju staršcheju dopomnicź a jeju přjedawšche napominanja čžim lěpje šebi š wutrobje wiacź; woni dyrbja ło pšched Bohom pokorjecź, kotremuž lubosć, čzešč, šwěra a poslušnosć w najwjetšchej měrje šluscha.

Moje dźečo, hladaš na Jesuša, kaš bė wón jako dźečo a mlodženž poslušny; a teho dla wón wšchědnje na mudrošči a hnadže pola Boha a čłowjekow pšchišjerajšche, a hladaš dale, kaš šwěru wón, hdyž wón na šichizju wišajšche, na šwoju macź špominajšche, a jej šwj. Žana na šwojim měšće ša jaštaračerja da.

Wy ša to mamy, šo je tajke napominanje džensnišchi džej wošebje našne, dokelž dźeći w našchim čžabju bóršy wjele šašluža, šu šamoštajni, wjele čžedža wjedzeč, a tak šebi ničzo prajicź dač njechadža. Mašchim dźečcom pokorjenje pod Boha a jeho šlowo, špominanje na wěčnosć pobrachuje. Dyrbi-li lěpje bneč, maju šo dźeći wot tym nanajdrobnišcho rošwucicź a ma šo jim to wšcho tak prawje do wutrobje šašchěpicź. Ale najlěpšchi katechizmuš ša dźeći je bohawojošč staršcheju a jeju šhodjenje a čžinjenje po Wožim šlowje.

Dopjeljenje tuteje pšchikašuje ma wulke šlubjenje. Dolho, to je šbožowny a čzeščeny, tón žiwy budže, kotryž je šwojimaj staršchimaj poddany, a hdyž tež nješmy

wjazny w runej mërje na czašne derjehječe poľajani, kaž pobožni w starym ſlubje, dha ſo tola ſle a dobre ičžehwki tudny wëſežičycho poľajuja, hač pſchi žanej drugej kajni. Gladaſ na žaloſtny tónz iſbežkarſkeho Abſaloma abo nje-poſlušneju ſynow mëſchnika Eli. Chzejch paľ wohladacž, kajke žohnowanje tón ma, kotryž ſchtwórtu kajnju dopjelni, tehdy ſpominaſ na Ruth, dżowku Maemi.

Wóteče w njebjeſach, ſpožeč nam a wſchëm najčim džëczom czeječ, luboſeč a ſwëru, kajnuž je twój ſyn wucził a dokonjał. Pomhaj nam tež ſ brachami ſtarſheju ſčzerpliwocž mëcz a jimaſ w mlodoſeči a ſtarobje ja-ſtaczicž, ſchtož ſtaj na naſ činiłoj. Daj, ſo ſo nje-poſlušne džëči wobrocža a njech ſo ſtarſheju nadžija njeſahubi.

Starſchi ſo mnu derje mënja,
Roſcha mje na wutrobi,
Dobrotu mi wſchëdnje činija
Na cžële a na duſchi.
Wičitko, ſchtož ja potrebam,
To wot lubych ſtarſchich mam.

Samjeñ.

M. II.

Pucjowanie po Bozim piſmje

abo

kajke myſle nadenđžech, Bože ſłowo čitajo.

Podawa ſwërnny čitať „Pomhaj Böh-a“.

I. kniži Moſſajkowe, 28. ſlaw.

(Potracjowanie.)

Člaw drje mënjeſche, ſo je nětko hódniſchi, džiłi by jeho brate hdy byč mohl; pſchetož nětko mëjeſche žonu ſ nanoweſo rodu, hdžež ſakub jenož po tajku ſ macjeńeſo naroda džëſche. Tola wón hebi njeje pomyſlił. ſo je ſo tak čim raſniſcho wot wu-ſwoleneſo naroda wotrzeł, čim wëſežičycho bë ſo praſiło, ſo nima Člaw Bože ſlubjenje namrëčž.

Tak njeſtaſtoja wſchëdni čłowjeſojo niħdy na niħdy prawy pucž, ſo bychu Boha a čłowjeſow, kotrychž ſu ſranili, ſpoložili a ſo ſ nimi wujednali.

Nëtkotny čłowjeſ čhze, pſchiñdže-li do cžëſnoſeče a ſmjerťnych ſtrachow, ſwojeſ duſchi wo ſamym waſchnju pſches ſwonkowne ſtutki radžicž a pomhačž, kajkež je hebi pola pobožnych ſchëſčžijanow wobhladał, na pſch. pſches modlenie, pſches poſlušanje, pſches Božu wječeje, pſches wotkaſanje a t. r. Tola kaž dołho ſo njeje wutroba hačž do hłubiny pſchëmëniła, kaž dołho njeiħny hnadu doſtał w Jeſuſkownej krwi pſches wëru, tak dołho wotſtanjeſch lečo pod poľtečžom a džëch pod nim wëczněmu ſahubjenju napſchëčžo. Čhtož čhze činičž, ſchtož je ſakub činił, tón budž ſ prënja tajki, kajkiž bë ſakub: napſchënił w Abrahamowej wërje. Tak budže ſakubowe žohnowanje tež ſ tobu.

V. Čłučka 10—22. ſakub bëſche we wutrobinej hłubiny ſo ſ Bohu džeržal, bëſche Boha a jeho hnadne ſlubjenja pytal, hdyž tež ſ njeħodnyimi hëdłkami; wón bëſche mjehki čłowjeſ, njebë ſtworjeny, ſo by wulle ſtrachi a hórke cžëſnoſeče mohl pſchëtracž, wón bë wotewrjeny w ſwojim ſnutkowanim žiwjenju. Nětko bëſche wopuſchëženy a ſamlutki; ſo njeby w tutych cžachach jo wot Boha wotwobrocził, dha mëjeſche ſo jemu wobtruczičž, ſo budže Böh džëč a bôle ſ nim, ſo budže jeho podpjeracž, a ſo Boži hnadny ſlub ſ ſakubom traje. Č tym by ſo ſakub poſylnil a ſpoložil. Č luboſnym wobratom poľaja jemu Böh teho dla nje-wiđžomny, a tola ſtajny ſwiſk ſe ſwojimi wuſwolënyimi, kotrychž wón na wičitkich pucžach pſchëwodžuje a kotrymž wón ſwojich poſlušaznych duchow poſežele, ſo bychu jemu powjeječ pſchinjeſchi wo nimi, a ſo bychu jeho porucženja jim iđžëliłi. Tutón wobras je ſwoju doſpołnu mërnoſeč ja wičëch wërjaznych haſle doſtał ſ wumwëženjom, kotrež je ſo pſches Jeſom Křyſta ſtało.

Samërnno, ſamërnno praſu wam: Wuhladacže njebo wotewrjene a jañđelow Božich poſtupowacž a ſeſtupowacž nad čłowiſkeho ſyna.

ſakub paľ doſtawički nanowe poſohnowanje džëſche ſ Werſaby, hdžež ſtať tehdom pſchëbywaſche, a cžëhjeſche do Harana ſam-

lutki, niž je ſtanami a wotrocžkami w čyrjódže, žyle hinał džiłi Abrahamowy wotrocžk. Dary ſa njewjëſtu njebë ſobu wiał. To ſta ſo najſeſečycho teho dla, dofelž mëjeſche ſhwatačž, a dofelž mëjeſche ſo wſcho Člawo dla potajnje ſtačž.

Wótžny dom, hdžež ſameho wërneho Boha cžëſčžachu, a hdžež bëſche ſo wón woſpjet ſjewil, bë ſ a dny njebo, ſamotnoſeč a wo-ſpuſchëženoſeč wokolo njebo, myſle, kotrež ſo mjeſ ſobu wob-ſtoržuja abo ſamolwja we nim, pſchichod pſchëpjelujeny je ſpytowa-ſnemi pſchëd nim. Tak pſchidžže wón ſa 3 abo 4 dny na mëſtno, kotrež jeho wabjeſche pſches luboſny napohlad bliſto pſchi mëjeſche Luſ, něſchto hodžin dale Jeruſalema ſ poknožy. A dofelž mëjeſche ja ſo, ſo je horla na horje najſëpje w nožy wuhlowany, dha tam tež ſamëſeče pſches nóz woſta pod hołym njebojom, kaž je huſto wačhujie w naraſiſchich krajač, pſchetož ſlónzo bë ſo hižo ſchowało a do mëſta bë hiſchëže daloto. Čež njeby tu ſa njebo ſhmana hoſpoda była, dofelž njebyrjeſche a njechajſche ſananejſku žonu hebi ja mandželſku wſacž. A wón wſa kamjeñ na ſamym mëječe a položil jon pod ſwoju hłowa a ſpaſche na tym mëječe.

W tutych ſtronach ſu hiſchëče džëſka najkraſniſche paſtwiſchëčža. Tola je tute mëſtno jene ſ tnyh ſwjatych mëſtnoſečow, kotrež ſu ſo trochu ſabyle.

A jemu ſo džjejeſche po woſebitym ſtutkowanjju Božim, hdyž bëſche po wičelakich ſmſknoſečach wuhnył, rëbl — jnamaſ ſluba Božeſo, kotryž móſt natwari mjeſ wobnim, ſhuduſchlin čłowjeſkom tu deſela na ſemi a mjeſ jaſnym, ſbóžnym ſwëtom tam horjela — ſtejeſche na ſemi, kotryž je ſwojim tónzom do njebjeſ doſchajſche; a hlaj — to bëſche dalſche roſwëče ſakuboweſo ſona — jañđeljo Boži ſhodžachu po nim horje a dele. Woni bëchu ſnamjenja, ſo ſwërnny Böh hačž do wičëcho jenkliweho a ſtajnje ſo ſtara ja ſwojeho wërjazeho wotrocžka. Jañđeljo noſcha jeho ſchchowanja a modlwy horje do njebjeſ a pſchinjeſu wot horjela poſylnjenje a pomoz ſ njemu dele.

Jañđeljo ſjewja ſo herat nahle a ſhubja ſo runje tak nahle. Jeſajas wiđži ſeraſimow lečëčž je ſchëſčžimi ſichidłami. Čo woni tu njelečža, čini wobras wiđžomniſchi a wujajni wažnoſeč tuteho wobraja. Nunje pſches to bë ſakubej wëſte: tu, hdžež nětkole twoja hłowa wotpocžuje, tu je to mëſtno, na kotrež Böh ſwojich jañđelow poſečele, ſo bychu jeho porucženja tebi pſchinjeſli, ſo paľ bychu tež twoje próbny doſtali. Tak ſtara ſo Böh ſa mije, dofelž bym jeho wotrocžk.

Hlaj, Knjeſ ſtejeſche horla na rëblu. Wón ſjewi ſo někał na rëblowym tónzu, ſo ſakub jeho je ſwojim duchownym wokom ipóſna. A Böh ſwój ſlub, ſ Abrahamom a ſ Jaakom ſwajajany, nětko je ſłowom na ſakuba ſložizy a ſlubjenja, jimaſ date, ſakubej ſwjatocžuje wobtrucžny džëſche: Ča bym Knjeſ, Abrahamowy, twojeho wótžowy Böh a Jaakowy Böh; kraj, na kotrymž ležiſch, čhu tebi a twojemu ſymjenju dacž.

A twoje ſymjo budže jaťo próch na ſemi; a budžeſch ſo roſičëriečž ſ wječžoru, ſ ranju, ſ poknožy a ſ poľdnju. A budža we tebi a we twojim ſymjenju poſohnowane wičitke narody na ſemi.

Čo je Böh ſwjatocžaje ſlubjenje, Abrahamej něhdy date, ſakubej woſpjetował, je wón tuteho wopuſchëženeho a wuſpyto-ſwaneho čłowjeſka na ſame mëſtno ſtažil, kaž wulzy wobhnadženeho pſchëčžela Božeſo: Abrahamo.

Potom paľ, na ſakubowe něčžiče wobſtejnoſeče hiſchëče woſbeje ſpominažy, a ſa cžëč ſpytowanja, kotryž mëjeſche nětko naſtupicž, njež je ſčzerpliwocžu a mozu wobronizy, ſo by byl čłowjeſ ſ nadžizju, potracžowajſche Knjeſ: A hlaj, ja bym ſ tobu a čhu cže ſwarnowacž, hdžež ty počëhniſch, a čhu tebe ſaſo pſchëwjeſečž do teho kraja. Pſchetož ja tebe nočžu wopuſchëčžicž, hačž ja wičitko bym ſtutkował, ſchtož bym tebi rëčžal.

Čsamotny, wot čłowjeſkom wſchëni wopuſchëženy pucžowat mëjeſche byčž ſ wótžom wulkeje ſyly džëči po ſlubjenju, a wón je byl ſ tajkim wótžom. Čať wažne a nuſne bë potajſim tole ſlubjenje!

Hdyž nětk ſakub je ſwojeho ſpanja wotuczi, džëſche wón hiſchëče jať wot ſačičëčžow pſches runje doſtate ſjewjenje: Wo-ſpawdže, Knjeſ je ſ luboſečiwje ſo poſhiłajež hnadu tež na tym mëječe, wobudlënym ſe ſamym nje-wërjaznyimi ludžimi, a nje-wjebžach, ale mënjač leħnywiſchi ſo wčžera wječžor ſ wotpocžinjeſ a wo-ſpuſchëžiwichi kraj ſwojich wótžow, ſo bym ſ kraja ſjewjenjom Božich wuſchól.

ſakub derje ſnajſeſche, ſo ſu njebjeſa a ſemja Bože a ſo je

wón wíschehómózný; ale so ho Bóh tež na městnach, kotrež njeběchu psches wufwolenu hrowbu požwjećene, po swojej huadnei pschitómnoščí sjewja, to Zafub hýchče njebě mał, dofelž ho jemu Bóh dotal hýchče ženje njebě sjewil.

A Zafub ho bojesche sačuwajzý nětajtu čzesčowonu hroju psched městnom, hdžez bč Bóh přemi ras sa jeho žwjenje jeho sa hódneho měł sa sjewjenje Bože, a džesche: Kaf swjate je tole městno; wone, kotrež ho mi psched tym taf wšchědne dšasche, je nětfo sa mnje šama swjatniza! Tu njeje ničo druge hřiba dom Boži, a tu šu wrota njebjeske. Tu je Bóh pichi mni bydbil, tu je so mnu rěčal, tu je nje požohnowal, tu je Bóh njebjesa nade mnu wotewrił, tu je mi dał do njebia pohladacž, tu je mozy s raja njebjeskeho na mnje wufiwal.

(Potraczowanje.)

Šhto hým psched 30 lětami w franzowskej wójnje nashonil.

Spiszał August Wiczas, kubler w Żornohylach.

(Potraczowanje.)

S nascheho forta mózachmy Parizke pschedměsto Lille widžecz, a džěchmy-li ichtwórež hodžiny bliže hacž do wšy Romainville pschewidžachmy wulki džěl Pariza. Tola ženje jo njemóžachmy žyle pschewidžecz, dofelž stajnje tur nad městom stejesche.

Nasche straze buchu nětfo na kónž dróhom pichi pschědnich hčěžach Pariza postajene. Parizžy wobndlerjo chžychu najradicho s města won, ale strażnizy to nikomu dowolicž njezmědžachu, jenuž temu, kž mějesche wopisimo s podpisimom „maire“ a se ichtemplom. Dofelž wjedžachu, so jich rěč njeinajemy, pschinjesechu nam wšchelate stare shtemplowane papjery, šamo kručy kurnych listow. To pak bórny pytmachmy. Duž wuda ho wufas, so maja wopisima franzowizny a nemižy pschane hčez.

W přenim časku ludžo s čžrjódami k naschim sražam hčodžachu a hladaču, hacž njemóhli nětcho k jědži dofačez; bėchu džě žalohnje hłědni. Wšy jim tež druhdy nětcho wot nascheje jědže pschedachmy, wošebje hřochowe łobahy, kž bėchmy hėbi hōbu na fort pschinjesli. Sa tajtu łobahy dostachmy frank, po naschich pjenjesach 80 np. Pjenjes mējachu cži ludžo dofej.

Ženeho njepschězela bėchmy pschewinyl, sa to pak bėchmy drubcho dostati, kotrehož pschewinycz njemóžachmy, to bėchu wšchi. Kōžde pschipełdaje mējachmy s nini revue. Wšyachmy, čžsachmy, wšklěachmy ho, ale taf dołho hacž bėchmy w Franzowskej, je pschewinyl nješimy. Tež naschi wšychy mējachu pod tutej wšy čžerpiez. Šemy wšchi hacž do Sakskeje hōbu pschinjesli. Na dompučzu bėch w jenyh městaczku we Westfalskej dobru a wošebnu hōpodu dostal. So pak njebych ludžom rjane a čžiste tožo sa njerjedžil, hým ho žyle nahi wšklětal a potom do toža lehnł.

Nasche přenje džělo nětfo w tym wobstjesche. So dyrhachmy hrodžisheča pschewarječez a pschězawo Franzowšam štožez a palibady wnporjedžecz a pschestajecz. Dyrhachmy tež wulke kanony s nahypow swojecz. To ho sta, so bušhtaj dwaj tołstaj rjemjenaj sa kanonu pschuwajanej a potom bu nēdže 40 mužy wot naž sa pschahnjemč. Tola to bėšche jara spore džělo. Druhdy sa hodžinu wjele metrow daloto nješchindžachmy. Druhdy ho tež sta, so ho rjemjenaj rostorje a žyly dołhi rymk wojakow nēt na wošu lejesche. Potom pak ho kanony s konjemi na blišche dwórnichęžo wožachu, so bychu ho do Němskeje dowjeske. Druhe hubjene kanony buchu na městnje šamym rostěłane a do hłubodich pschėrowow šujetane. Tute rostěłenje žalohnje wufny, a my dostachmy kōždy tróčez pschikalniju, so dyrbinny wšchitte wofna w kasarnach wožimiez, so ho njebychu schlečny rozpułate. Franzowške półne kanony buchu do wšy Romainville swožene. Tu Franzowšjo swoje konje wpschahnjachu a potom šašo domoj jechachu. Konje bėchu žalohnje hčuche, a bč derje widžecz, so bėšche jim žyropa pobrachowata. Franzowške kanony mējachu jara rjany napohlad, bėchu žyle nowe a ho taf kšyfotachu. Tež tute buchu wšchitte do Němskeje swožene. Tež swoje hčelby dyrhachmy Franzowšjo s Pariza k nam dowjesez. Nas widžach tajti wošowy čzah; bėšche jara dołhi. Na kōždym wošu buril hčezesche.

Njedželu 26. maleho rōžka bėšche półna Boža šlužba. Tola nješimy ju wopytal; bėch njenujzý s dwėmaj podwšchamaj a seržantom wo dowolnošč profyl, hėbi rjane a wulke pschedměsto St. Denis wobhladač. A tutu dowolenzu bėch dostal. Namo šahe podachmy ho na puč. Mějachmy dobre 3 hodžiny hčez.

Chžachmy hėbi duzy po pučzu tež wjele wobhladač, wošebje fort de Romainville, fort de Auberville, fort de l'Est a tež nětotre wšy. Šduž tam dođdžechmy, mējachmy ho najprjedy na hłownej straži šamowiez a tam nasche hčelby woštajez, so njetřebachmy ho s nini wołoko nošycz. Tajti daloti puč njezmědžachmy hčez brōnje hčez.

St. Denis je rjane a wulke pschedměsto Pariza. Mjeběšche jara wobšchodžene. Wošebje rjane a wulka žyrtaj, taf njenowana kathedra, naž wabjesche. Bėšche wopravdže wobhladačja hódna, žyle je štom a marmorom wudebjena. Šrašnoič ho wuprajiez njehodži a wóčžo ho nahladač njemóžesche. We nje bėchu ho wšchitzy prjedawšchi kralojo a kaječerjo hłowali. Žich pomniki ležachu tu po rymtu do marmora wurubane. Prjedy hacž šmėdžachmy do kathedrate, dyrhachmy hėbi dowolnošč pola mēčzanškeho tomandanta wuprošycz. Tu ležachu njemijz nětotre polki pruskeho gardžincho korpja. W tutej žyrtwi mējesche štajnje podwšchl strážowacz. Mjebšym nihdze tajti podobny Boži dom widžal hacž do džensnišchcho dnja, hřiba jako bėch w Prahy na wštajenzu.

Mjebšym ženje prózy lutowal — hduž tež bėch drubdy jara mučny —, w franzowškich městach žyrtuje wopytač. Wošebje rjany Boži dom widžach w mēseje Reims. Tuta jara wulka žyrtaj ho hčžo nasdala se šwojinaj wčžomaj pschėhuje.

W mēseje St. Denis podachmy ho s žyrtuje na žyrtwinu wčžu. 316 šchodženkow wšyho, s wotfelž mózachmy najlėpie žyle město a tež wulki džěl Pariza wot tuteje stromy pschewidžecz. Tam pschězeseche ho nam wopravdže krasny wuhlad. Žyła žyrtaj bėšche hrowta wot delka hacž na křy s wjele tyhaz pschowym mēchami wobkladžena, so ho njeby wot nemišch lutow wobšchodžita.

Wobndlerjo bėchu ho šašo wšchitzy domoj wóčezli, hłamy a hōšezeny bėchu wšchitke šwočimjane a porjadnje ho tam wšowasche. Franzowšy polizistjo tu na porjad hladaču. Potom hým tež w franzowškim hōšezenzu wobjedowali a nětotre blesche wina wupili. Wobjed njebėšche jara drohi. Bčed wječžerom hėbi potom po swoje hčelby na hłownu strážu džěchmy a ho na dompuč podachmy. Mučny a psdže pschindžechmy domoj.

Nětcho čžaša wšchitcho, tež ras njedželu, podach ho s nětotrymi pschēczelemi na drubku stromu Pariza. Čžchmy hėbi fortaj Rohm a Agent wobhladač. Na přėšchim bėšche hšchęe šakta wobhadka. Na drubku pak strážowachu Württembergarjo. Tež pola tutych hým w kasarnach pobyli. Ale tam kježesche nje-porjad abo taf rjez škorstwo porujo naschemu fortej. Šastrowšchi do dwora widžach pschi wrotach wojaka, kotrehož nahłownik bėšche hōle na kōžany hornž hacž na helu podobny. Wot wošaja na nini wjele wšazy widžecz njebėšche. Dowolenzu tehdy njemējachmy, ale bėchmy mjelčo wotčchli.

(Potraczowanje.)

Nasch rjany kraj.

Šłóž: Kaf powitam ja tebe.

Tam horkach nad hwejdami,	O, wobrocž wóčžo swoje
Je krasny, rjany kraj,	Na strone tammische,
S krasnymi šahonami	Tam halle šbože tvoje
A šbožownosče raj,	Čži pravje horje dže;
Tam křěžja rjane rōže	Hduž budžezch domojowacz,
Na stromach wčžnosče,	To wopomni wutroba,
Tam wšchewiez ho mōže	Tam njeb'džesč wobžarowacz
Tón dróhat šabatnje.	Wšaz' žane čžerpjenja.

Šson čžezlich štyškw hrošy
Dre naschom' dučej tu,
Hduž čžalacz wčch we Wosy
Bóh pschidžez s pomozu,
We dušchi horje džeja
Te šehra njebjeske,
Kž stejo wostaneja
Do wšchitkej wčžnosče.

Gušta Šataš.

Wšchelate s bliska a s daloka.

— Šnjezej žyrtwinštemu wučerzej Rozorej w Šodžiju je ho titul kantora spožezil.

— Žyrtwinški hrowowy šwajst, kž ho sa wudošpōknjenje žyrtwinškeho špėwanja stara, bėšche žyrtwinšku nutrosčez šaidženu njedželu w Walešchach šarjadowal. Šalozkna myšl bėšche

znjowa dżafna nutroscę. Spěwanje łhora, psichi kotrymž ńo knježa wučerjo s wofolnoścje wobdźělichu, a hracze na byrglach ńo wotmėnjachu. Něč mějesche knjes duchowny Gähler s Budyšćina. Zyla nutroscę bėche wutrobu wofschewjaza a posbėhowaza. Njzana ličba psichitomych ńiewi, ńo ńo našch lud łajimuje sa dobre prызowanje zyrkwinskcho łhorowcho swjasta.

Biblija mjes herbstim ludom.

S nastawka knjesa fararja ryczerja Jakuba w ewangelisko-lutheriskich nowinach wofšewjencho.

Sa wšitke czańy kóždy ewangeliski lud jako najwofebnitšchi narodnodnjomy dar ł swojemu nowemu žiwjenju w šchrystuńu wobhlada: bibliju w maczernej rěči. Němškemu ludje je ńo dostał psches Luthera, niž jenož najprjedy, ale tež puč pschihotowajo. A wjele ludam je ńo po czańu wobradziło, ńo kmedžesche luba ńwjata biblija ł nim rěčecę, ł rěču maczerje ł dźěcju.

W pschiruwanju ńu našchi Sserbja jara dołho czańacę dyrhjełi, hač bu jim zyla biblija w jich rěči do rukow položena. Tole dlejenje može ńo dźiwno šdacę ł dźiwanjom na to, ńo wjele ewangeliskich wofšodow jara bórny reformaziju pschisła a herbske sańhdleńja tehdom hišćeje hač do bliskosće Wittenberga dořahachu (kaž Luther sam naspomni), ńo ńo Sserbja reformatoram jako najbližich lud potařachu, kotremuž dyrhjało ńo ł jcho bibliji dopomhač.

Pšichi tym wšchėm tola spřacazel w nowichim czańu wurajenemu nahladej pschihotowacę njemóže, ńo je Luther tež Sserbam czańł bibliju w jich maczernej rěči podacę, ale ńo je to wostajil dźiwajo na jemu napschecziwo stajene wobwšćenje, ńo ja ńo lėt žańych Sserbow wjazy njebudže. To ł najmjėnšcha historizy dopotasaue njeje. Wjele bóte mőžemy hebi na to myšlicę, ńo pschi wobmjėsowanym prašchenju ja bibliju we wobwšćenju ł wjeřšcha na fraju hgdlažym, kotrež bu hałke psches žohnowanje ewangeliskich šchulow w cžitanju piřina wurucžene, ńo njemőžesche hnydom na wudacę zyleje herbskeje biblije myšlicę. Pšichetož wona dyrhjesche ńo w rěči wudacę, kotraž hišćeje piřana rěč njebėšche a to ł dobom w dwojim wudawku, njemijzy we wobemaj herbstimaj narěčomaj w hornjo- a delnjolužiskej, kotrež stej cžisje wšhelafej. Cžeske wójnske czańy ńo reformaziji, wofebje 30 lėtna wójna, pschihjechdu pschede wšchėm herbske wobwšćenstwo na wřach do cžeskeje wotwiřnoścje, do kotreje jemu jenož jenotliwe šdobne a šwėne ruzy mač dary ł wulcho potada ńwjatecho piřma podachu.

Tak je ńo štalo, ńo dyrhjesche wopravdže pšdna hodžina w žiwjenju ewangeliske zyrkwje pschisacę, prjedy jeno jenc najšwėniskich štanow, prjedy hač drje mały, ale do najnuštkownisčesje wutroby wėrijazy a we wuřnaczu šwėny lud ewangeliskich Sserbow šwoju bibliju dosta. Potom pak to njebėšche dar dźěłberjazych zušych wėrybratrow, ale po jich šamřnym horzym žedženju a ł jcho hřđkami. Lud wja džatownje a wjele dołho žadam bibliju, ja kotruž bu prėni herbski wudawč (1728) šapoczał zyleje ličby dolisichich šamojlatnych wudawkow, hač mőžesche ńo posdžicho psches wutrobu posbėhowazu pomoz ńwjate piřmo w herbskej rěči do kóždy wupřesčejenu ritu ja tuaje pjenjehy ńo položicę. W mnohich šylnych nastadach je herbska biblija njemocžatane rošchėrenje namakala a ičtož je wjazy, herbski lud je wšchudžom, hđžez bėche ńo šobnym wawřuju wótzow žiwu, bibliju cžitazy lud byl, kotremuž je ńwjate piřmo wšchėm prašcham wutrobny pschecęł a husto popledni troščať wostal, hđžez bėchu Sserbja psches wofebite wobštejnosće wo přėdowane šlowo Wože w maczernej rěči pschihječeni.

Wo tym, ičtož je ńo prajilo, mamy hebi, hdyž cžemy wobšchėnischjo wo bibliji mjes herbstim ludom rěčecę, šrajecę prašchenja: I. po nastaczu; II. po rošchėrenju herbskeje biblije a III. po wuřiwanju biblije mjes Sserbami.

(Potracžowanje.)

Kak wjele biblijom jenc bibliške towarštwo rošpšheda?

Njedželu 20. oktobra wječor bramborske šlowne bibliške towarštwo w Barlinje šwój 87. lėtny šwjedžec ł wobacę wopytanej Lutherowej zyrkwie šwjecęšche. Š rošpřawy, kotraž ńo tam wo dźělawosęji towarštwo poda, njech je šłėdowaze naspomnjene. Tuto towarštwo je wot 1. wulcho rőžka hač do poplednjcho hodownika

1900 wudalo: 113,745 biblijom, 57,861 nowych testamentow a 154 pšalmow. Wobocžne towarštwo, zyrkwje, wustawy, šjednocženja a jenotliwi šhubđi ńu na darach: 532 biblijom, 149 testamentow a 50 pšalmow dostali; wšche teho ńo na wořakow a do lazaretow w Čhinškej darow 300 biblijom a 9391 nowych testamentow rošdželi. Barlinke měšchczanske šchule ja wušbył bibliškich pjenjecz-kowskich polladniwow 37 biblijom, wojeřke šchule 212 biblijom dostachu. 3846 jednorých biblijom, 2290 wėrowanškich biblijom a 19,214 nowych testamentow ńo we wójku a mjes morřakami (w marinje) rošchėri. Wėrowanškich biblijom ł debjenej šwójšnej dnjomuzu a jubileiskich biblijom ja šłėborne a šłote šwařy je ńo do žyla 29,631 žadalo.

Wot šakóženja tuteho towarštwo w l. 1814 hač do šwzja hodownika 1900 je ńo wot šlowneho bramborskeho bibliškeho towarštwo rošchėri: 2,944,470 biblijom, 924,414 nowych testamentow a 4172 pšalmow. Šak wjele šboža ja cžłowisťe dźěcji je wot jenicžkeho tajšeho bibliškeho towarštwo wušhadžalo. M. H.

Tón Knjes niřoho njewuřtorczi.

Wobozny amerikanški křschėzijan powjeda wo šđžniku, kotryž bėšche dołhe lėta porjadnje žiwu, potom pak pschi wšchėch proštwach a modlitwach šwojeje maczerje wopřł. Tak to šhwilu dźěšche, potom pak bu w šwojim šwėdomnju njemėrnę. Wón prawje njewjedžesche, šchto ma to rėčacę a ł wotkal pschidžje. Tola mějesche cžėmne cžucę wo tym, ńo dyrhjesche ł nim himat byč. Wón pschidžje do New-Yorka a myšlesche: „Ja cžu tym Odd Fellows (sektu) pschistupicę, to budže derje sa mje.“ Wón ńo pola nich šamolwi; woni pschekapnjeni na njeho hładachu, ale jcho njepřchiswajachu. Něto hebi myšlesche: „Ja cžu ł šwobodnym murjerjam hieč, woni džerža wjele na lubošč ł bližichemu; cži mje pschiswomju.“ Ale tež woni jemu wobaraču. Duž jemu něčto maču papjerku da a jcho na modleřku šchomadžijnju na šultonowej hařu pschepřořy. Wón tam dźěšche a ničto jemu njewobarasche šastupicę. To ńo jemu špodobasche. Tam škřšesche wo šbóžniku, kiž wšchitkich ludži pschiswomje, jeno šo cžedža hebi womhocę dacę. Jemu ńo wutroba šřė. Šak hebi wón po tym žadašche, druhi cžłowjek byč. A potom wón štaže a powjedasche, šak bu dwójž šastorcženy, ńo pak je tón Knjes Jeřuř jcho pschiswial. „To je luby, dobry Knjes, kiž je mje šhudeho, šabłudženeho matroju do šwojeju rukow wřal. Moja wutroba — ja njewėm, šchto dyrhju ł radošču prajicę. Ale tak ńo hišćeje ženje wjeřelid njehřym, kaž dženřa wječor.“ — Šłaječ, tak cžini tón Knjes. Wón niřoho njewuřtorczi.

Něšchto ł rošpominanju.

Mandželstwo w mjeře je paradis šwėta; mandželstwo w njednocęje je helřki wofeř na šwėcę.

Bur bu w łhorosęji wot šwojeho špowedneho wótzka wopytanj, a tón ńo jcho prašesche, šak ńo jemu wjedže, a wón wotmolwi: „Runje, kaž cžu męcę.“ „Šak dyrhju to rořumicę?“ prašesche ńo přėdar. „Žadacę dha hebi šam po łhorosęji?“ „Nė“, praji bur, „ale šchtož Wšh cže, cžu ja tež. Wšh cže, ńo dyrhju něť łhoru byč, to cžu ja tež; cže-li, ńo dyrhju wumřecę, potom cžu to tež; cže-li, ńo budu wušrowjeny, cžu to tež. Jemu ja wšchitko pschewořaju; wón njech ńo muu cžini, kaž ńo jemu špodoba.“

Rőždy domečť ma šwój křhižik.

Ruřa a šmjereč nimo žaneho doma njėndžetej.

Šchtož bjes Wožeho šłowa ře mřchi dže, bjes Wožeho šłowa šařo won pschidžje.

Šwolnawa wutroba lořte nohi cžini.

Daliske dobrowólne dary ja wofeč armeniske šyrotu:

R. R. ł Budyšćinskęje wofady 3 hr.

W mjenje wobohich šyrotow praji wutrobny džal

Šólč, redaktor.